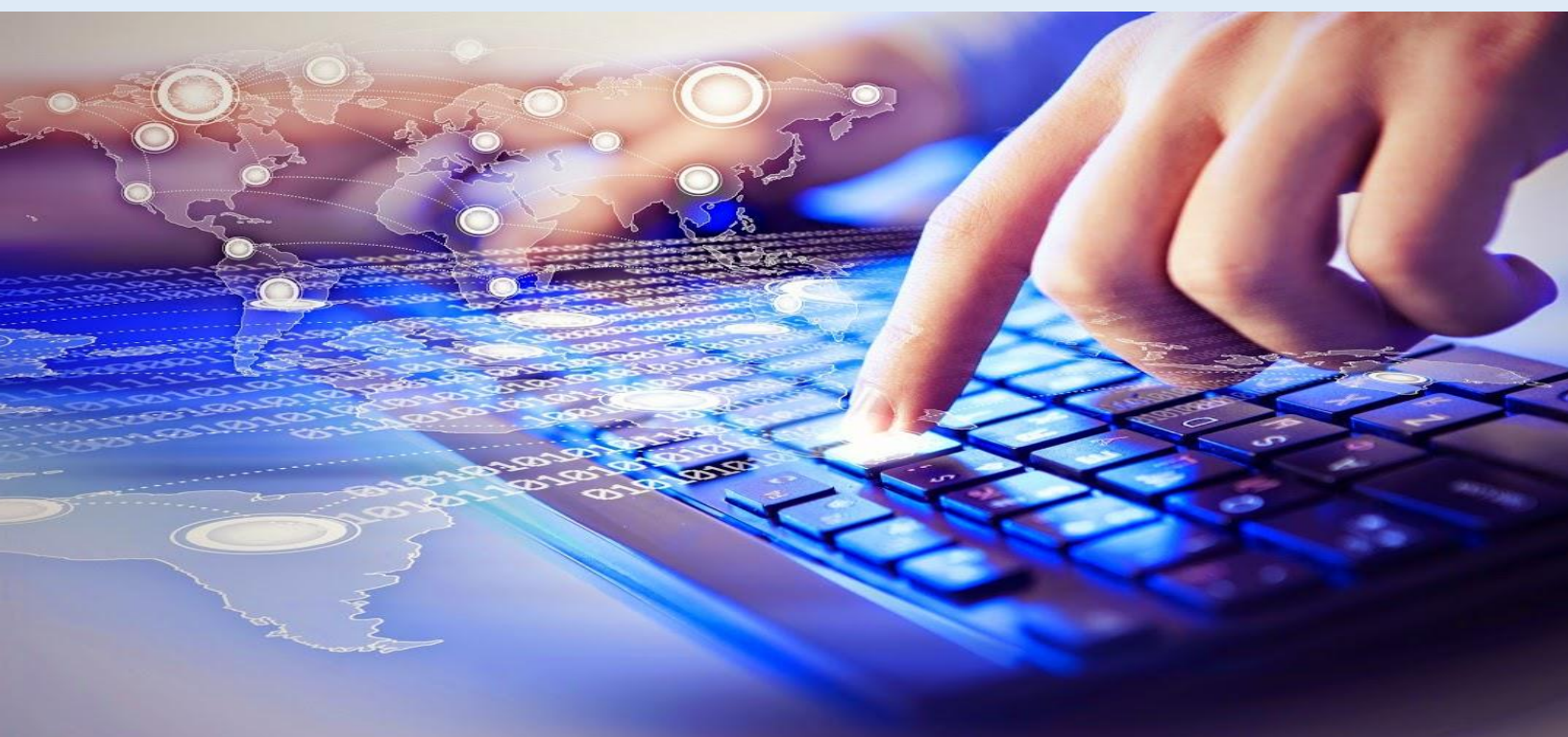

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

اثر تکنولوژی بر تجارت جهانی

(برگرفته از گزارش تجارت جهانی ۲۰۱۸)

سازمان تجارت جهانی، در گزارش اخیر خود، به بررسی اینکه چگونه فناوری‌های دیجیتال، در حال تغییر تجارت جهانی هستند، پرداخته است. این گزارش ابعاد مختلفی که فناوری‌های دیجیتال، تجارت بین‌الملل و وسعت تغییرات احتمالی آینده را تحت تاثیر قرار می‌دهد، مورد بررسی قرار داده و تاثیر این تغییرات را بر همکاری‌های تجارت بین‌المللی کنونی و آینده مورد بحث قرار می‌دهد. در این مطلب، یافته‌های کلیدی گزارش اخیر سازمان تجارت جهانی، ارائه شده است.

مهر ۱۳۹۷

تیر شده توسط فروغ‌گیری امیکاسر

گزارش تجارت جهانی ۲۰۱۸

آینده تجارت جهانی: چگونه فناوری های دیجیتال تجارت جهانی را تحت تاثیر قرار می دهند...

- فناوری های دیجیتال مانند هوش مصنوعی^۱، اینترنت اشیا^۲، تولید فزاینده (پرینت سه بعدی)^۳ و زنجیره بلوکی^۴ با رشد چشم گیر در قدرت محاسبات، پهنای باند و اطلاعات دیجیتال، قابل دستیابی شده اند.
- فناوری های دیجیتال با هدایت خریدها به سمت استفاده گسترده از اینترنت، که دسترسی مستقیم به بازارهای آنلاین را برای مصرف کنندگان فراهم می کنند، در حال تغییر عادت های مصرفی افراد است.
- طبق برآوردها، در سال ۲۰۱۶ ارزش معاملات تجارت الکترونیک مجموعاً به ۲۷,۷ هزار میلیارد دلار رسیده که ۲۳,۹ هزار میلیارد دلار آن معاملات تجارت الکترونیک بین کسب و کارها بوده است.
- در سمت عرضه نیز، فناوری های دیجیتال اجازه ورود آسان تر به بازار و افزایش تنوع محصولات را می دهد، به این ترتیب که تولید، ترویج و توزیع محصولات در قیمت های پایین تر را برای بنگاه ها آسان تر می کند.
- با وجود مزیت هایی که فناوری دیجیتال به همراه دارد، اما موجب افزایش نگرانی هایی از جمله تمرکز بازار، از دست رفتن حریم خصوصی و تهدیدات امنیتی، شکاف دیجیتالی^۵ و عدم اطمینان نسبت به افزایش بهره وری در فناوری های دیجیتال شده است.
- هزینه های تجارت بین المللی بین سال های ۱۹۹۶ و ۲۰۱۴ حدود ۱۵ درصد کاهش یافته است. فناوری های جدید به کاهش بیشتر هزینه های تجاری کمک می کنند. براساس پیش بینی ها، با توجه به کاهش هزینه های تجاری، تجارت جهانی می تواند تا سال ۲۰۳۰، افزایش سالانه ۱,۸ واحد درصد تا ۲ واحد درصد را تجربه کند که در مجموع تا ۱۵ سال آینده، رشدی بین ۳۱ تا ۳۴ واحد درصد خواهد داشت.
- پذیرش گسترده فناوری های دیجیتال، ترکیب تجارت در کالاها و خدمات را تغییر می دهد و حقوق مالکیت معنوی در تجارت را مجدداً تعریف می کند. تجارت محصولات فناوری اطلاعات طی دو دهه گذشته سه برابر شده و در سال ۲۰۱۶، به ۱,۶ هزار میلیارد دلار رسیده است.
- انتظار می رود اهمیت خدمات در ترکیب تجارت افزایش یابد. براساس پیش بینی ها سهم تجارت خدمات از ۲۱ درصد به ۲۵ درصد در سال ۲۰۳۰ خواهد رسید.

¹ Artificial Intelligence

² the Internet of Things

³ Additive Manufacturing (3D Printing)

⁴ Block-chain

^۵ شکاف دیجیتال (digital divide) اصطلاحی است در اشاره به فاصله بین افرادی که به فناوری دیجیتال و فناوری اطلاعات دسترسی موثری دارند با افرادی که دسترسی بسیار محدودی به این فناوری ها داشته یا اصلاً دسترسی ندارند.

معاونت بررسی های اقتصادی

- دیجیتالی سازی، منجر به کاهش کالاهایی شده است که قابلیت دیجیتالی شدن را دارند (از جمله سی دی ها، کتاب ها و روزنامه ها) و تجارت این کالاها از ۲,۷ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۰,۸ درصد در سال ۲۰۱۶ رسیده است. احتمال می رود این روند با ظهور تکنولوژی پرینت سه بعدی ادامه یابد.
- به نظر می رسد، مقررات حقوق مالکیت معنوی، جریان اطلاعات و حریم خصوصی و همچنین کیفیت زیرساخت های دیجیتالی به عنوان یک مزیت نسبی جدید پدیدار شود.
- اگر سیاست های تکمیلی مناسب به کار گرفته شود و چالش های مرتبط با انتشار تکنولوژی و مقررات رفع شوند، کاهش هزینه های تجاری می تواند برای صنایع خرد، کوچک و متوسط و بنگاه های کشورهای در حال توسعه مفید واقع شود. براساس برآوردهای سازمان تجارت جهانی پیش بینی می شود در این موارد سهم کشورهای در حال توسعه از تجارت جهانی از ۴۶ درصد در سال ۲۰۱۵ به ۵۷ درصد در سال ۲۰۳۰ برسد.
- فناوری های دیجیتالی، فرصت ها و چالش هایی را ایجاد می کند که ممکن است نیازمند توجه دولت و جامعه بین المللی در زمینه های متنوعی مانند سرمایه گذاری در زیرساخت های دیجیتالی و سرمایه انسانی، سیاست گذاری در زمینه تجارت و مقررات باشد.
- مقرراتی که صراحتاً به فناوری های دیجیتالی اشاره دارند، در تعداد زیادی از موافقتنامه های تجاری گنجانده شده است. رایج ترین مقررات مربوط به دولت الکترونیک، همکاری و مهلت قانونی بر عوارض الکترونیک در زمینه انتقالات الکترونیکی است.
- در حالی که چارچوب سازمان تجارت جهانی و بخصوص توافقنامه عمومی در تجارت خدمات، برای تجارت دیجیتالی مناسب است و اعضای این سازمان تا کنون اقدامات ویژه ای را برای ترویج تجارت دیجیتالی در چارچوب موجود انجام داده اند، اعضا در آینده باید چگونگی پاسخ به تغییرات مداوم در اقتصاد و شیوه انجام کسب و کار را در نظر داشته باشند.
- نمودار ۱ نشان می دهد چه سهمی از کاربران اینترنتی هر یک از کشورها، در شبکه های اجتماعی فعال بوده و یا خرید آنلاین انجام می دهند. بر اساس گزارش سازمان تجارت جهانی، برای گروهی از کشورهای در حال توسعه قابل مشاهده در نمودار، سهم کاربران اینترنتی که خرید آنلاین انجام می دهند، به طور متوسط، تقریباً هفت برابر کمتر از نرخ کاربران فعال در شبکه های اجتماعی است. اگرچه، شایان ذکر است که دسترسی محدود به خدمات پهنای بند تنها دلیل تمایل پایین خرید آنلاین کالا و خدمات در کشورهای در حال توسعه نیست و سایر محدودیت هایی از جمله قدرت خرید پایین، سیستم های پرداخت الکترونیک کمتر توسعه یافته و چارچوب مقرراتی و قانونی منسوخ شده مطرح است که به طور قابل توجهی اعتماد مصرف کنندگان را در بازار دیجیتالی کاهش می دهند.
- با توجه به نمودار ۱ بیشترین سهم کاربران فعال در شبکه های اجتماعی مربوط به پاراگوئه بوده که حدود ۹۰ درصد جمعیت کاربران اینترنتی این کشور را تشکیل می دهد. بیشترین سهم کاربران اینترنتی که کالا و خدمات را به صورت آنلاین خریداری می کنند مربوط به سوئیس بوده است. جالب است توجه شود که سوئیس تنها کشوری در

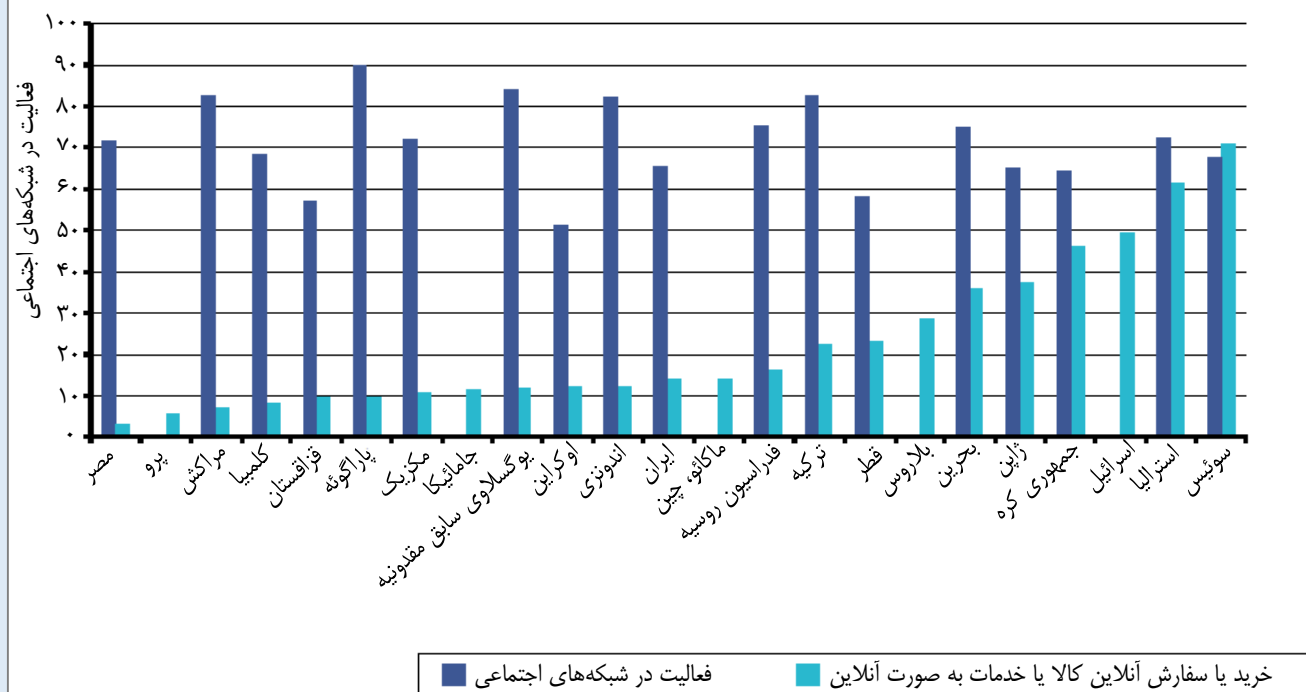

معاونت بررسی های اقتصادی

این نمودار است که سهم افرادی که خرید آنلاین انجام می دهند، نسبت به کاربران فعال در شبکه های اجتماعی آن بیشتر بوده است. در سایر کشورها به طور قابل توجهی کاربران شبکه های اجتماعی بیشتر است.

- در ایران نیز سهم کاربران اینترنتی فعال در شبکه های اجتماعی حدود ۶۵ درصد است. این در حالی است که تنها کمتر از ۱۵ درصد کاربران اینترنتی ایران خرید آنلاین انجام می دهند.

نمودار ۱- سهم کاربران اینترنتی در خرید آنلاین و شبکه های اجتماعی

منبع: سازمان تجارت جهانی (UNCTAD)، آنکتاد (۲۰۱۷) و براساس اطلاعات ITU